Nr 117

av herr Sjöholm
om rådgivande folkomröstning angående det framtida statsskicket.

Av de frågor grundlagberedningen har att handlägga hör frågan om monarki eller republik till de politiskt mera ömtåliga. De politiska partierna har nogsamt undvikit att föra fram frågan i valrörelserna, och opinionen är helt visst starkt splittrad icke endast inom valmanskåren utan också inom de politiska partierna. Sannolikheten talar för att grundlagberedningen eftersträvar en bred samling som kan förhindra en alltför omfattande allmän debatt och kontroversiella partipolitiska ställningstaganden. En sådan målsättning må vara i och för sig förståelig, men den rymmer dock betydande risker och är ägnad väcka allvarliga betänkligheter från demokratisk synpunkt. Frågan om monarki eller republik är om någon en fråga där hela folket måste få komma till tals. Det är sålunda icke ens till fyllest att denna opinionsyttring kanaliseras genom det sedvanliga utflödet, dvs. den representativa demokratin, och detta i all synnerhet icke sedan avståndet mellan representanter och dem som skall representeras snarast är i fortlöpande tillväxt.

Frågan om vårt land skall bibehålla monarkin eller övergå till ett republikanskt statsskick måste föreläggas folket i en rådgivande folkomröstning. Detta måste betraktas som oundgängligen nödvändigt med hänsyn till frågans karaktär. Frågan om monarki eller republik är därutöver rent tekniskt väl lämpad att inpassas i folkomröstningsinstitutet. Förutsättningarna låter sig utan svårighet klart och enkelt anges — en av dessa bör självfallet vara att presidenten i en eventuell republikansk statsbildning skall utses av parlamentet.

Beslut i frågan om monarki eller republik bör icke få träffas förrän frågeställningen förelagts svenska folket i en konsultativ folkomröstning. Det är ett demokratiskt och därmed ett oavvisligt krav.

Med åberopande av vad jag ovan anfört hemställer jag

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära förslag till lag om rådgivande folkomröstning i fråga om det framtida statsskicket i vad det avser monarki eller republik.

Stockholm den 19 januari 1971

STEN SJÖHOLM (fp)

K L Beckmans Tryckerier AB • Stockholm